

УДК 021:004.774

Олена Мар'їна,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри бібліотекознавства
та інформаційно-аналітичної діяльності ХДАК

Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек у контексті еволюції веб-технологій

У статті запропоновано оцінку веб-орієнтованої концепції розвитку бібліотек. Досліджено перспективні напрями впровадження новітніх веб-технологій у діяльність книгозбірень.

Ключові слова: бібліотека, веб-технології, веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек, інформаційний продукт, Web 2.0, Web 3.0.

Від моменту обґрунтування концептуальних засад технологій Web 2.0 минуло понад 10 років. Еволюція парадигм веб-технологій визначила фундаментальні зміни у процесах обміну інформацією, уможливила появу нових практик і моделей представлення знань, спричинила технологічні та економічні переконфігурації, культурні й соціальні зрушення. Феномен технологій другого покоління став потужним поштовхом адаптації бібліотек до реалій цифрового простору, поклав початок веб-орієнтованої концепції їхнього розвитку. Проте перехід бібліотечних установ у новий технологічний ландшафт позначився не лише успіхами, а й викликав численні дискусії щодо ефективності їхньої онлайн-діяльності в новітньому мережевому середовищі.

Мета статті — дослідити веб-орієнтовану концепцію розвитку бібліотечних установ, яка сформувалася в контексті еволюції веб-технологій.

Окремим аспектам означеної теми, а саме розгляду особливостей впровадження та використання веб-технологій у повсякденній практиці бібліотек, створенню мережевих інформаційних продуктів і послуг, розвитку електронних ресурсів, дослідженню програмно-апаратної реалізації цих завдань, розробці інструментарію орієнтації та професійної взаємодії в мережевому середовищі, з'ясуванню якісних змін бібліотечно-інформаційної сфери, пов'язаних з еволюцією веб-технологій, присвячено публікації А. Антопольського, Г. Асєєва, І. Антоненко, О. Баркової, Ф. Воройського, О. Єлісіної, А. Земськова, О. Лаврик, К. Лобузїної, Т. Колеснікової, Ю. Самодової, Д. Соловяненко, Я. Шрайберга, І. Юдіної, Т. Ярошенко та ін. Зарубіжний досвід застосування в діяльності бібліотек новітніх веб-технологій викладено в працях Дж. Девіса, Д. Фурнера, Н. Ульмана, Р. Робертса та ін.

Науковці зазначають, що у третьому тисячолітті вектор розвитку бібліотечно-інформаційної сфери чітко спрямовано на опанування цифрового мережевого медіа-простору. Водночас упродовж останнього десятиліття, під впливом технічного прогресу, поступова еволюція World Wide Web від статичних характеристик Web 1.0 до інтерактивного простору Web 2.0 і подальших версій неодноразово ставила під загрозу діяльність бібліотечних установ. Від середини 2000-х рр. проблема їхньої адаптації до технологій другого покоління актуалізувалася в числі найнагальніших, які потрібно було вирішувати, щоб принаймні не опинитися в стані "зворотного розвитку". Популярність у суспільстві зростаючих веб-версій, з одного боку, стала потужним

стимулом для розвитку бібліотек, а динамічний розвиток веб-середовища надав безліч нових можливостей для цього. З іншого — стрімкі темпи зростання інформаційного контенту, технічні засоби, тенденції розвитку "дванольних" технологій, що підтримують структуру мережі, та породжена ними нова інформаційна реальність окреслили проблемні моменти присутності бібліотек у мережевому просторі, що вимагає критичної оцінки стану їхньої онлайн-діяльності.

Розвиток Web 2.0-технологій за останні 10 років уможливив формування "цифрового" майбутнього книгозбірень на принципово новому рівні. В епоху Web 1.0, який передбачав створення системи взаємопов'язаних гіпертекстових документів, статично доступних у віртуальному просторі, бібліотечно-інформаційна сфера розвивалася відповідно до фрагментованих просторових і часових зразків доелектронної епохи. В межах технологічної концепції обміну інформацією Web 2.0, в основі якої — добре відомі та зрілі технології соціальної поведінки [12], бібліотеки отримали шанс на реалізацію веб-орієнтованої стратегії подальшого розвитку.

Означені тенденції, складові електронного технологічного веб-середовища та очікування користувачів зумовили трансформацію бібліотечної діяльності: щоб бути конкурентоспроможними та відповідати потребам суспільства знань, установи мають застосовувати веб-платформи та інструментарій нового покоління, використовувати потенціал відкритих мобільних платформ і комунікацій, впроваджувати сучасні засоби та системи створення, збереження інформаційних активів й організації доступу до них в цифровому форматі широкій аудиторії [3]. Упродовж останнього десятиліття у зарубіжних і вітчизняних бібліотеках застосовували на практиці нові цифрові технології, які уможливлюють відкриту взаємодію, спільний доступ до інформації, надання споживачам інформації певних повноважень. Цьому сприяло використання різноманітних конструкторів сайтів, сервісів проведення вебінарів і конференцій, медіахостингів, додатків веб-орієнтованого інтернет-пейджингу, wiki-платформ, різноманітних соціальних медіа, RSS-технологій, Feed-агрегаторів, плагінів рекомендації, хештегів, QR-кодів, браузерних ігор, геоінформаційних систем, сервісів цифрової публікації, інтерактивних дошок, блог-платформ, Mashup-застосунків, сервісів створення опитувань, інфографіки, анімації, віртуальних турів, веб-форумів, гостьових книг, аналітичного веб-інструментарію,

хмарних сервісів, файлообмінних систем, платформ дистанційного навчання тощо. Отже, за минулий період використання мережевого або так званого соціального програмного забезпечення, яке нині не потребує високих стандартів апаратного забезпечення бібліотек, інсталяції великих програмних комплексів й дає змогу використовувати потужність веб-платформ, віддалених сервісів, хмарних сховищ, інтерактивних веб-додатків, відіграло важливу роль у формуванні веб-орієнтованої концепції розвитку бібліотек.

Поступове опанування та застосування різноманіття веб-сервісів у бібліотечно-інформаційній діяльності якісно збагатило спектр інформаційних продуктів і послуг, змінило їхній характер та жанрову палітру. Крім того, за період опанування новітніх веб-технологій та структурно-організаційної адаптації інформаційного виробництва книгозбірень до цифрових нововведень зазнала змін і модель сучасного інформаційного продукту бібліотеки [2]. Нині вона складається з інформаційного семантичного елементу та сервісної компоненти: набору програм або інтерактивних застосунків, кросплатформових рішень, мультимедійних і мобільних додатків, інтелектуальних і хмарних інформаційних сервісів, систем наукового пошуку, автоматизованого перекладу й інтерпретації та ін., завдяки яким користувач має можливість вибору жанру, формату, каналу та часу отримання кінцевого результату.

На основі означеної моделі у веб-просторі інформаційні продукти та послуги бібліотек реалізуються в різноманітних форматах та масштабах: інтерактивні документи, зображення, інфографіка, QR-коди, 2D- та 3D-моделі інформаційних об'єктів, аудіо- та відеоматеріали, інтерактивні мапи, мультимедійні віртуальні та анімаційні об'єкти, банери, слайдери, мобільні додатки тощо. Вирізняються мережеві інформаційні продукти бібліотеки і за жанром: електронні документи, презентації, віртуальні виставки та полиці, вебліографія, віртуальні та Skype-довідки, чат-обслуговування, дистанційні курси, вебінари, навігатори, путівники, віртуальні екскурсії, тури та панорами, буктрейлери, мультимедійні енциклопедії, віртуальні музеї книг, інтерактивні вікторини та квести, браузерні онлайн-ігри, аудіокниги та аудіоспектаклі, подкасти, лонгріди, буктуби та ін.

Ефективні кросплатформові рішення інкрементального веб-середовища дають змогу створювати масштабні цифрові активи бібліотек, надавати доступ до якнайповнішого спектра інформаційних продуктів і послуг:

- у межах власних ресурсів: на сайтах і порталах, в електронних каталогах, базах даних, електронних бібліотеках та журналах, репозитаріях, віртуальних читальних залах, інтерактивних веб-лабораторіях та ін.;

- у контенті соціальних медіа — соціальних мереж, блогів, різноманітних медіахостингів, співтовариств для виявлення споживчого інсайту, user generated-конкурсів, баз колективного досвіду, соціальних рекомендаційних систем тощо;

- засобами пошукових систем, у сервісах цифрової публікації, хмарних сховищах та ін.

Незважаючи на успіхи в опануванні новітнього інструментарію, бібліотеки постали перед низкою проблем. Зокрема, ставка на технологічний складник оновлення діяльності дотепер не виявила потенціалу бібліотек у просуванні їхньої інформаційної продукції в цифровому медіапросторі та не призвела до підвищення конкурентоспроможності продуктів і послуг бібліотечних установ в інформаційному секторі. Актуальними з погляду подальшого розвитку веб-орієнтованої концепції є питання посилення позицій книгозбірень у системі електронних комунікацій, а головне — вироблення виваженої стратегії просування установ у цифровому медіапросторі.

Одна з переваг веб-орієнтованої концепції полягає в тому, що вона сприяє розвитку соціальної взаємодії бібліотек і користувачів. Інформаційні продукти та послуги книгозбірень, які реалізуються у віртуальному середовищі, дають змогу ефективніше задовольняти інформаційні потреби окремих користувачів та формувати нові "інтелектуальні" інтереси соціуму. Їхнє створення, з одного боку, відбувається на основі принципово нового техніко-технологічного середовища, з іншого — враховує соціокомунікаційні, соціокультурні та ціннісні умови споживання. Різниця між Web 1.0 і Web 2.0 полягає не лише в основі технічної інфраструктури, а й в спроможності створення соціальної "архітектури участі" [10]. Десятирічний період розвитку довів, що в середовищі Web 2.0 користувачі отримують можливість активної участі в політичних, економічних та соціокультурних процесах [6]. Технології Web 2.0 створюють потенціал для збереження культурного та соціального капіталу [8]; "підривають" авторитет традиційних ієрархій засобів масової інформації [9]; вибудовують нові ідентичності, уможливають соціокомунікаційну взаємодію [5]; "включають" користувачів у процеси управління [11]; надають нові можливості для артикуляції індивідуальної та колективної соціальної влади через розширення участі у виробництві інформації та культурного вираження [13]. Це виявляється в спроможності користувачів веб-сервісів взаємодіяти з контентом (інформаційними об'єктами та активами, знаннями) у веб-просторі: створювати, описувати, поширювати, співпрацювати над ним колективно, використовувати повторно, комбінувати й інтегрувати в різноманітні додатки. Отже, Web 2.0 чітко окреслює можливості залучення користувачів до інформаційного простору.

За таким сценарієм у практичній реалізації бібліотеки отримують нагоду приймати рішення про подальший розвиток у мережевому просторі та виробляти інформаційні продукти та послуги, спираючись не лише на внутрішні ресурси. Відтепер користувачка аудиторія активно формує у веб-середовищі характеристики інформаційної продукції бібліотечних установ, бере участь у розвитку їхнього сервісного складника та процесах медіатизації. Навзаєм бібліотеки отримують доступ до необмежених творчих ресурсів, колосального інтелектуального потенціалу соціуму. Так поступово реалізується ідеальна модель комунікації, в якій і книгозбірні, і користувачі обіймають паритетні позиції й мають еквівалентні можливості з погляду віртуалізації.

Широкий спектр можливостей контролю й управління контентом зі сторони споживачів уможливило використання краудсорсингу — інновації, що ґрунтується на залученні добровольців до виробництва, тестування, поширення товарів і послуг, генерування нових ідей та рішень, альтернативних точок зору. Зарубіжний досвід застосування краудсорсингу в бібліотеках доводить, що ця технологія допомагає вирішити водночас кілька важливих завдань: сприяє консолідації й активізації користувачів мережевого сегмента бібліотечних установ під час розв'язання соціально значущих проблем; відкриває нові можливості для встановлення багатовимірних зв'язків комунікації із суспільством; виявляє і дає змогу продукувати інноваційні ідеї, які сприяють модернізації бібліотеки [4].

Веб-орієнтована концепція розвитку книгозбірень покликана формувати тісне і взаємовигідне співробітництво зі споживачами. Бібліотека у процесах опанування "дванольних" технологій отримала нові інструменти впливу та залучення до діяльності користувачів, зміцнила соціальні зв'язки. Але бібліотека та читач представлені у веб-просторі рівною мірою. До того ж небезпека полягає в тому, що

подекуди технічна компетентність сучасних користувачів та їхня залученість до контенту соціальних медіа на рівень вищий, ніж технологічна спроможність бібліотек і ступінь оволодіння ними сучасного інструментарію медіапростору. Проблемних моментів додає невпинний прогрес комунікаційних технологій, цифрова конвергенція електронних каналів і онлайн-сервісів, брак досвіду роботи бібліотечного персоналу в віртуальному просторі, а головне — відсутність стратегії розвитку та просування установ у цифровому медіасередовищі. Ці причини пояснюють повільний та ускладнений розвиток бібліотечних веб-проектів, які доволі часто не витримують конкуренції в мережевому середовищі.

Вразливість веб-орієнтованої концепції книгозбірень пов'язана з тим, що зростання їхньої "потужності" у мережевому середовищі пропорційно менше, ніж зростання влади інших інституціональних суб'єктів. Бібліотеки в цифровому просторі вже традиційно потрапляють в залежність від загальних тенденцій розвитку інформаційного мейнстріму. Перспективи останнього, зі свого боку, визначають технологічні гіганти-корпорації, розробники програмного забезпечення, великі виробники масової інформації, добре капіталізовані медіакомпанії тощо. Саме вони, керуючись насамперед економічними категоріями, створюють або впливають на розвиток інфраструктури цифрового простору та мережевої комунікації за допомогою масивних інвестицій та інноваційних технологічних досягнень. Ці "гравці" визначають обсяг і якість використання глобального контенту, характер інформаційних продуктів, послуг та моделей споживання, сприяють формуванню цінностей, смаків і вподобань інтернет-аудиторії, залежно від соціальних позицій, громадських чи політичних міркувань, етичних уявлень тощо.

Діяльність технологічних гігантів у цифровому медіапросторі змінює традиційну схему комунікації. Вона стає складною та розгалуженою, керованою, контрольованою, індивідуалізованою. У веб-середовищі інформацію та послуги широкій аудиторії користувачів надає невелика кількість корпоративних платформ. Найуспішнішими є ті, що розширюють дані через залучення аудиторії. При цьому кожен із користувачів не завжди є отримувачем інформації, частіше він виконує роль проміжної ланки у процесах подальшого поширення контенту. До того ж доступ до певної платформи передбачає отримання особистих даних користувача (профіль, анкетні дані, e-mail тощо). У цьому разі споживача інформації розглядають як носія соціального графа, який забезпечує подальше поширення повідомлення в геометричній прогресії. У такій ситуації спостерігається асиметрія комунікації — користувач споживає більше, ніж створює, він не розглядається як кінцевий одержувач інформації, а з 90% відвідувачів немає зворотного зв'язку, або він не є індивідуалізованим. Медіакомпанії "вивчають" свого користувача, "вчать" його, мотивують на просування та споживання необхідної інформації.

На відміну від технологічних гігантів, бібліотеки виявилися консервативнішими, схильними більше до збереження традиційних цінностей, ніж до створення нового інформаційного порядку. Побудовані на основі та навколо циклу інформаційного виробництва "доелектронної епохи", вони неспроможні одночасно перейти у цифрове медіасередовище, навіть під тиском очевидних техніко-технологічних, соціоекономічних і соціокультурних трансформацій або зміни інформаційної поведінки споживачів. У сучасній медіаситуації стан бібліотек характеризується як інерційна адаптація, що, з одного боку, пояснюється професійним консерватизмом, з іншого — складністю технологічних й організаційних інновацій.

Отже, сьогодні веб-орієнтована концепція розвитку українських бібліотек, сформована за останні десять років, здебільшого ґрунтується на традиційній навігаційній ролі в організації інформаційних потоків, створенні інформаційних активів у цифровому форматі. Проте під тиском еволюційного розвитку веб-технологій вона має набувати нового значення та реалізуватися в напрямі експертної присутності бібліотек у мережевому просторі. Актуальності набувають питання впливу технологічних трансформацій у сфері інформаційних технологій на процеси медіатизації бібліотечно-інформаційних установ, розвитку їхньої інтерактивної взаємодії у веб-просторі, застосування технологій управління знаннями у бібліотечній сфері, визначення перспектив діяльності на засадах широкого впровадження семантичних технологій.

Із розгортанням концепції Семантичного вебу вектор розвитку веб-орієнтованої концепції бібліотек все чіткіше спрямовуватиметься на створення в інформаційному полі мережі Інтернет так званої експертної ніші, яка "керує" комунікаціями минулих версій Веб. Концепція Web 3.0 пропонує книгозбірням якісно новий рівень гнучкості, сумісності й інноваційні шляхи налагодження комунікації та обміну знаннями в суспільстві [1]. Основною метою використання потенціалу семантичних технологій у бібліотеці стане розширення доступу до колекцій та оптимізації процесів їхнього пошуку й використання, тобто створення "бібліотеки без кордонів", в якій інформаційні об'єкти легко доступні користувачам незалежно від фізичного розташування, виду, обсягу, формату тощо.

Застосування технології Web 3.0 передбачає появу вузькоспеціалізованих ресурсів бібліотек, на яких здійснюватиметься агрегація всіх необхідних користувачеві сервісів та інструментів професійної складової й публікація контенту, який модерують експерти [7]. По суті, бібліотека, на основі використання семантичних технологій, отримає можливість бути експертом та інтегрувати інформацію, засновану на різних метаданих, отриманих з мережі (соціальні ресурси, профілі користувачів, закладки, таксономія тощо) та забезпечувати взаємодію, а також надійний та зручний семантичний пошук. Перспективним напрямом застосування Web 3.0 у діяльності бібліотеки є створення віртуальних співтовариств читачів-експертів, експертних колекцій, спеціалізованих ресурсів та ін. Окрім того, завдяки технологічним перевагам веб-технологій третього покоління значно зростає якість персоналізованих бібліотечних послуг, що враховуватимуть індивідуальні характеристики користувача, його особливі потреби. Перспективним також стане застосування бібліотеками технологій Web 3.0 для реалізації освітніх функцій.

Список використаної літератури

1. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в епоху розвитку технологій Web 3.0 / О. Ю. Мар'їна // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 7. — С. 18—20.
2. Мар'їна О. Ю. Віртуалізація інформаційних продуктів бібліотек / О. Ю. Мар'їна // Проблеми розвитку документально-інформаційних систем у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 10 лют. 2016 р.) / ред. кол. : Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко, Р. М. Крет ; за заг. ред. М. С. Костенко ; наук. консультант Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, каф. докум. комунікацій і бібл. справи. — Рівне : РДГУ, 2016. — С. 14—16. — Режим доступу: http://library.dk.rv.ua/depositary/konf/I_konf_2016.pdf. — Назва з екрана.
3. Мар'їна О. Ю. Інформатизація бібліотек України: стратегія опанування медіа простору / О. Ю. Мар'їна // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 105—113.

4. *Марына Е.* Возможности и перспективы библиотечного краудсорсинга / Е. Марына // Современная библиотека. — 2014. — № 3. — С. 30—34.
5. *Albrechtslund A.* Online social networking as participatory surveillance / A. Albrechtslund // First Monday. — 2008. — V. 13. — № 3. — Mode of access: <http://firstmonday.org/article/view/2142/1949>. — Title from the screen.
6. *Anderson P.* Web 2.0 and beyond: Principles and technologies. Boca Raton. — Mode of access: <http://proquest.safaribooksonline.com/9781439828687?uicode=stanford>. — Title from the screen.
7. *Askey D.* Heeding the signals: applying Web best practices when Google recommends / D. Askey, K. Arlitsch // Journal of Library Administration. — 2015. — T. 55. — № 1. — С. 49—59. — Mode of access: http://scholarworks.montana.edu/xmlui/bitstream/handle/1/8812/HTTPSEverywhere-pre-print_2014-10-16.pdf?sequence=3&isAllowed=y. — Title from the screen.
8. *Ellison N.* The benefits of Facebook "friends": Social capital and college students' use of online social network sites / N. Ellison, C. Steinfield, C. Lampe // Journal of Computer-Mediated Communication. — V 12. — № 4. — P. 1,143—1,168. — Mode of access: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00367.x>. — Title from the screen.
9. *Jenkins H.* Convergence culture / M. Deuze, H. Jenkins, // Convergence. — 2008. — V 14. — № 1. — P. 5—12. — Mode of access: <http://dx.doi.org/10.1177/1354856507084415>. — Title from the screen.
10. *O'Reilly T.* What Is Web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software / T. O'Reilly // Spreading the Knowledge of Technology Innovators : Web-Site / O'Reilly Media, Inc. — Electronic data. — Sebastopol (California, USA), 2010. — Mode of access: <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>. — Title from the screen.
11. *Shirky C.* 2011. Political power of social media: Technology, the public sphere, and political change / C. Shirky // Foreign Affairs. — 2011. — V. 90. — Mode of access: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2010-12-20/political-power-social-media>. — Title from the screen.
12. *Yen N. Y.* Social Media Services and Technologies Towards Web 3.0 // Multimedia Tools and Applications. — 2015. — P. 1—7. — Mode of access: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.springer.com%2Fcd%2Fcontent%2Fdocument%2Fcd_downloaddocument%2FMTAPSocialMedia.pdf%3FSGWID%3D0-0-45-1394803-p35538244&ei=sr6RVfW7GemsyGOh86fYAg&usq=AFQjCNFknEi-U95FYFkh0gbaiZ1qkoCTZQ&bvm=bv.96783405,d.bGQ. — Title from the screen.
13. *Zimmer M.* The Twitter Archive at the Library of Congress: Challenges for information practice and information policy / M. Zimmer // First Monday volume. — 2015. — № 7. — Mode of access: <http://firstmonday.org/article/view/5619/4653>. — Title from the screen.

В статтє представлена оцєнка веб-орієнтованої концепції розвитку бібліотек. Розглянуті перспективні напрямлення використання новітніх веб-технологій в діяльності бібліотек.

In the article the estimation of the Web-oriented development concept of libraries. Were considered perspective directions of the use the web-technologies in activity of libraries.

Надійшла до редакції 15 вересня 2016 року

УДК 025.4.036:004.658.6]:027.7(477)

Світлана Коваленко,
науковий співробітник відділу
наукового формування
та опрацювання документних
ресурсів ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського

Наталія Зоріна,
науковий співробітник
відділу наукового формування
та опрацювання документних
ресурсів, ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського

Співпраця освітянських бібліотек України зі створення зведених баз даних

У статті висвітлено досвід взаємодії Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського з провідними освітянськими книгозбірнями зі створення галузевих зведених баз даних дисертацій і збірників наукових праць, а також значення такої співпраці для формування високоякісного інформаційного ресурсу сучасної наукової бібліотеки. Розглянуто особливості, основні проблеми та перспективи організації зведених баз даних на основі кооперації.

Ключові слова: електронний каталог, зведені каталоги, зведені бази даних, дисертації, збірники наукових праць, освітянські бібліотеки, співпраця, інтегрований галузевий інформаційний ресурс.

У період кардинальних соціальних й економічних змін, що відбуваються в українському суспільстві, відчутно зростає роль педагогічної науки, яка визначає мету, зміст, форми й методи виховання молодого покоління, впливає на розвиток і вдосконалення національної освіти. Сучасна наукова педагогічна бібліотека, однією з основних функцій якої є забезпечення якісної інформаційної підтримки науковців, викладачів вищих навчальних закладів, шкільних учителів, здобувачів наукових ступенів, студентів, надання їм максимально повного обсягу опублікованої наукової інформації в мінімальні терміни, перебуває в постійному пошуку оптимальних шляхів розв'язання цього завдання. Водночас, якщо потреба в якісних інформаційних ресурсах постійно зростає, сучасний стан бібліотечної галузі погіршується внаслідок істотного скорочення фінансування,

що негативно впливає на можливості книгозбірень із формування інформаційних ресурсів і надання доступу до них. Це зумовлює потребу пошуку та впровадження дієвих способів координування й кооперування діяльності. Найефективнішим напрямом є міжбібліотечне співробітництво, що полягає в об'єднанні зусиль освітянських книгозбірень у створенні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІПР) з питань освіти, педагогіки й психології на засадах партнерства. Це дасть змогу організувати процес інформаційно-бібліографічного забезпечення користувачів, у тому числі й віддалених, на якісно новому рівні, зокрема істотно розширити можливості пошуку інформації, забезпечити його оперативність і релевантність, активізувати обмін науковою інформацією й підвищити роль бібліотек у системі інформаційних комунікацій [1]. Така діяльність сприя-